

Nr 122.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 26 maj 1909 om tjänstgöringen i Kungl. Maj:ts lagråd; given Stockholms slott den 19 mars 1924.

Med åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 26 maj 1909 om tjänstgöringen i Kungl. Maj:ts lagråd.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Birger Ekeberg.

*Bilaga.***F ö r s l a g**

till

L a g

om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 7) om tjänstgöringen i Kungl. Maj:ts lagråd.

Härigenom förordnas, att 2 § i lagen den 26 maj 1909 om tjänstgöringen i Kungl. Maj:ts lagråd, sådant detta lagrum lyder enligt lagen den 11 juni 1920 (nr 267), skall i nedan angiven del erhålla följande ändrade lydelse:

Tjänstgöringsperiod i lagrådet är två år, räknade från och med den 1 september. Har vid — — — — slutligen handlagt.

Den tjänstgöringsperiod i lagrådet, som tagit sin början den 1 oktober 1922, skall utgå den 31 augusti 1924.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 14 mars 1924.*

Närvarande: Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETERSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Ekeberg, anför:

»Enligt den ursprungliga lydelsen av lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 7) om tjänstgöringen i Kungl. Maj:ts lagråd skulle varje tjänstgöringsperiod i lagrådet utgöra två kalenderår, därvid dock de avgående ledamöterna skulle fortfara att bestrida tjänstgöringen i lagrådet intill dess sådant ärende blivit slutligen handlagt, som vid tjänstgöringsperiodens utgång påbörjats, men ej hunnit avslutas.

Denna bestämmelse har så tillvida undergått ändring, att genom lag den 11 juni 1920 (nr 267) bestämts, att den tvååriga tjänstgöringsperioden i lagrådet skall räknas från den 1 oktober. Ändringen tillkom på förslag av Kungl. Maj:t i proposition (nr 203) till 1920 års riksdag. Skälen för lagändringen angåvos av föredragande departementschefen på följande sätt:

»Då sålunda ombyte av ledamöter i lagrådet i regel skall äga rum vid årsskiftet vartannat år, uppkommer den olägenhet, att lagförslag, som under ett kalenderår granskats av lagrådet och vid den året därefter följande lagtima riksdagen underkastats ändringar, ofta måst i sitt av riksdagen antagna skick underställas prövning av ett lagråd med nya ledamöter. Även om de av riksdagen genomförda ändringarna icke äro av större omfattning, tvingas lagrådets nya ledamöter härigenom stundom att helt och hållet genomarbeta vidlyftiga lagförslag, i vilkas föregående behandling de icke haft anledning att deltaga. Det synes ur arbetsbesparingssynpunkt vara lämpligt att anordna lagrådets tjänstgöringsperioder på det sätt, att lagförslag, som före riksdagsbehandlingen granskats av ett lagråd med viss sammansättning, må kunna efter riksdagsbehandlingen i möjligaste mån bliva föremål för handläggning av samma lagråd. Tiden omkring årsskiftet är dessutom med hänsyn till det då ofta särskilt brådskande propositionsarbetet mindre lämplig för ett ombyte. Det synes av dessa skäl lämpligast att förlägga tiden för växling av ledamöter i lagrådet till en tidpunkt, då den lagtima riksdagen normalt kan beräknas vara avslutad.

Vid bestämmandet av denna tidpunkt bör emellertid hänsyn även tagas till den för högsta domstolen gällande semestertiden. Genom att förlägga ombytet av ledamöter i lagrådet till den period under sommaren, då vissa av högsta domstolens ledamöter åtnjuta semester, skulle den olägenheten

kunna uppkomma, att antingen semesterindelningen finge bestämmas med hänsyn till företaget val av ledamöter i lagrådet eller ock att vid val av sådana ledamöter hänsyn finge tagas till planlagd semesterindelning. För undvikande av denna olägenhet synes det vara lämpligt att bestämma tiden till den 1 oktober, då den sista semesterperioden inom högsta domstolen regelbundet gått till ända.»

Den erfarenhet, som vunnits under tiden från den nya periodindelningens genomförande, har givit vid handen, att det med hänsyn till lagrådets arbete måste framstå såsom ett önskemål, att tjänstgöringsperioden må kunna räknas från en tidigare dag under hösten än för närvarande gäller. Då lagrådets tid under årets första månader och ofta långt fram på våren måste tagas i anspråk för prövning av ett stort antal lagförslag, vilka skola föreläggas den då samlade riksdagen, och omedelbart därefter lagrådet har att verkställa sådan laggranskning, som föranledes av riksdagens från Kungl. Maj:ts förslag avvikande beslut i vissa lagfrågor, följer härav, att lagrådets arbete med vidlyftigare lagförslag måste väsentligen förläggas till höstmånaderna. Det är då tydligen av vikt, att så lång tid som möjligt från det lagrådet efter sommarledighetens slut återupptager sina sammanträden kan utan alltför avsevärda avbrott användas för behandling av dylika mera omfattande lagförslag. Under de år, då ombyte av lagråd skall äga rum, kan svårighet uppstå att så ordna arbetet, att det avgående lagrådet under de veckor, som vanligen återstå av tjänstgöringsperioden efter semesterns tilländagående, kan avsluta redan påbörjade ärenden. Även om ett framskjutande av ombytet icke av sådan anledning blir nödvändigt, förkortas dock den tid, som av det tillträdande lagrådet kan anslås till en sammanhängande behandling av ett större ärende. Från synpunkten att kunna på bästa sätt tillvarata lagrådets strängt anlitade arbetstid måste det därför betraktas såsom önskvärt, att ombytet kan äga rum något tidigare än den 1 oktober. För att det avgående lagrådets ledamöter skola kunna åtnjuta dem tillkommande semester torde tidigare dag för ombytet än den 1 september icke kunna ifrågakomma.

Mot en lagändring av nu angivet innehåll torde hinder icke möta ur synpunkten att åt det avgående lagrådet bör uppdragas den laggranskning, som kan föranledas av riksdagens beslut i fråga om lagförslag, vilka tidigare behandlats av samma lagråd. Erfarenheten synes visa, att detta arbete får antagas kunna vara bragt till slut inom sådan tid, att ombytet icke på grund därav behöver äga rum senare än den 1 september. Däremot ligger otvivelaktigt en viss svårighet däri, att enligt semesterindelningen för högsta domstolens ledamöter vissa av dem åtnjuta ledighet under en del av september månad. Såsom framgår av nyss återgivna uttalande av en föregående departementschef, har denna omständighet tillagts betydelse, då tiden för ombytet senast fastställdes. Jag har emellertid anledning utgå från att sådana anordningar kunna träffas, att den av mig angivna förändringen med avseende å tjänstgöringsperioden i lagrådet skall kunna genomföras utan större olägenhet i berörda hänseende. Vid sådant förhållande finner jag mig

böra framlägga förslag om sådan ändring av 2 § i lagen den 26 maj 1909 om tjänstgöringen i Kungl. Maj:ts lagråd, att tjänstgöringsperioden därstädes skall räknas från den 1 september.

Då nuvarande ledamöter i lagrådet äro utsedda att tjänstgöra för tiden till den 1 oktober detta år, men en förändrad periodindelning torde böra träda i tillämpning redan med avseende å det närmast förestående ombytet, lärer till den av mig nu föreslagna lagändringen böra fogas en övergångsbestämmelse av innehåll, att den tjänstgöringsperiod i lagrådet, vilken tagit sin början den 1 oktober 1922, skall utgå den 31 augusti 1924.

I enlighet med de av mig nu angivna grunder har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag till *lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 7) om tjänstgöringen i Kungl. Maj:ts lagråd.*»

Föredraganden uppläser härefter berörda förslag av den lydelse, bilaga¹ till detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:

N. Cervin.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här nteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 14 mars 1924.

Närvarande:

justitierådet SUNDBERG,
regeringsrådet THULIN,
justitierådet STENBERG,
justitierådet KÔERSNER.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 14 mars 1924, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i 87 § regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 7) om tjänstgöringen i Kungl. Maj:ts lagråd.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av chefen för justitiedepartementets lagavdelning, hovrättsrådet Axel Afzelius. Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:
Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 19 mars 1924.*

Närvarande: Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS
VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSEL-
ROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Ekeberg, anmäler lagrådets
den 14 mars 1924 avgivna utlåtande över det samma dag till lagrådet re-
mitterade förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 26 maj 1909
(nr 38 s. 7) om tjänstgöringen i Kungl. Maj:ts lagråd; därvid föredraganden
hemställer, att förslaget, vilket av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte
genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter bi-
trädde hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-
Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den
lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Oskar Adelsöhn.
